

חרות

העולם הזה - מי שפס עמוס בן גוריון

המישור החדש

חרות

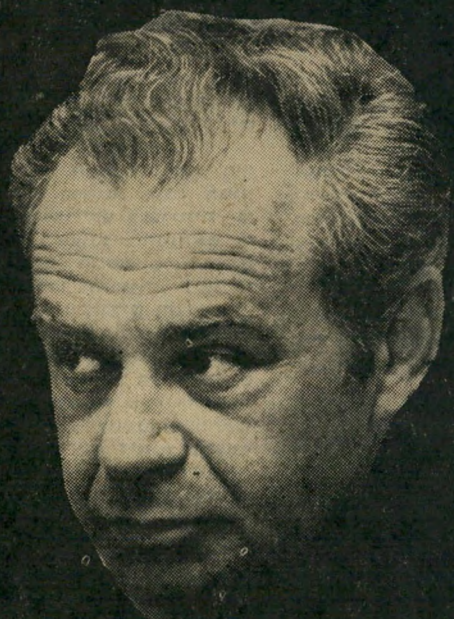
המרכז החופשי

הליכוד

המרכז החופשי

ד"ש

- 1950
- 1955
- 1959
- 1965
- 1967
- 1973
- 1976
- 1977

טרמפ על הליכוד. תמיר נשאר עם נוף ועם שברירי.

7. ז'ג: שבשבת הרוח

איךם לא היתה לו ברירה. הוא ידע כי עורר עליו שינאת כל מנהיגי הליכוד. על כל חטיבותיו, וכי הם עלולים להדיח אותו ברגע האחרון מהרשימה. ערב הבחירות. הוא החליט להקים תרופה למכה, פרש מן הליכוד בעוד מועד. המרכז החופשי העצמאי קם שוב לתחייה, עם שינויים קוסמיים קלים.

המרכז החופשי שנכנס לליכוד היה לאור מנייקיצוני, קנאי לארץ ישראל השלמה. המרכז החופשי שיצא מן הליכוד היה מתון. כי בינתיים קרה משהו. מילהמת יום הכיפורים שינתה את האווירה, ושבשבת הרוח התמירית השתנתה עימה.

עכשיו מכר תמיר סחורה חדשה: לאור מנות מתונה, רצינוגלית, פשרנית, בהתאם לרוח הזמן. הוא לא הרחיק לכת, כי לא היה עדיין בטוח שלא יודק לחוגים הקיצוניים. אך הוא השמיע, בקול חלוש, הערות אפיקורסיות על הצורך ב"פשרה טריטוריאלית" - סיסמה ריקה מתוכן, שאפשר לפרשה לכאן ולכאן, ושהספה חביבה הפוליטיקאים היושבים על הגדר.

אולם, לתמיר לא היה כל חשק ללכת בראש גוף כזה, מוכה ומפוצל, לבחירות. הטרואמה של 1969 היתה טרייה מדי. הוא חיפש טרמפ על עגלה בטוחה יותר.

תחילה חשב על ל"ע, והחל גם הוא מדבר על "מרכז ליברלי". אולם משה קול מתעב את תמיר, רואה בו אדם שיפלוג כל גוף שהוא נכנס אליו. גם שותפות עם שולמית אלזני לא באה ב"חשבון" - אלזני דומה לתמיר יותר מדי ואינה אלא מהדרה וולגארית יותר של התכונות התמיריות.

8. זאג: שינוי או מוות

עם הקמת התנועה של ייגאל ידן, והצטרפות תנועת רובינשטיין אליה, הבין תמיר כי המישחק אבוד. לא נותר לו מרחב-מחיה בין הליכוד, תנועת ידן - רובינשטיין ותנועתו החדשה של אריק שרון. באופן קדחני חיפש דרך להיכנס לתנועת ידן ולמלט את נפשו.

זה לא היה קל. ידן - את - רובינשטיין לא התאוו כל כך לתמיר. הם חששו, כי צדק, שהוא יחזק את הדימוי הלאומני הימני של הרשימה, אחרי שהגליחו להסי

חדשים לפני הבחירות. הוא התלבש על פרשה כלכלית קטנה, זו של יצחק שר בינסקי, בעל מיפעל-המכוניות אוטוקארס, ניפח אותה לממדי-ענק וביקש להציג את עצמו כלוחם בלתי-נרתע בשחיתות. (זמן רב אחרי הבחירות ווכה שובינסקי מכל אשמה.) כדרכו גם ביקש לאמץ לעצמו פרשות אחרות, כגון זו של נתיבי נפט, שהיתה חמורה שבעתיים, ושנחשפה על ידי העולם הזה.

העיתונות נרתמה, כרגיל, לתעמולתו. בכך נעזר תמיר הפעם על-ידי צעיר שאפי' תן בשם אהוד אולמרט, שהיה נושא-כליו, ושנתגלה במהרה כרבי-אמן בהמצאת תע' לולי-פירסומת ובתפיסת טרמפ על יוזמות של אחרים, כימעט כמו תמיר עצמו.

אולם תמיר לא סמך על הרעש. הוא זכר את לקח 1969. בעוד שהפיץ בעיתור גים תחזיות על סיעת-הענק שהוא עומד להכניס לכנסת, ו"סקרים" שהוכיחו זאת, ביקש להשתלב בגוף בטוח יותר.

לעזרתו חש אריק שרון, שהקים באותם הימים את הליכוד. תמיר דתף אותו לכך, שיתף עימו פעולה, אך ברגע האחרון חי' בל ביוזמה. ערב החתימה התחרט תמיר וניסה לפוצץ את כל העניין. הדבר אירק עלה בידו, והוא נכנס לליכוד. אולם אריק שרון הפך מאז אויבו המושבע.

עם כניסתו לליכוד מצא תמיר את עצ' מו בשלישית תחת מרותו של מנחם בגין, והדבר חרה לו מאד. בכל ימי ישיבתו ב"ליכוד חרש מזימות להדחת בגין.

בראשית צעדיו בליכוד, עמד תמיר לפני בעייה קשה. התחזיות נתנו למרכז החופשי שלושה מנדאטים בתוך המיספר הצפוי של הליכוד. שני המקומות הראשונים של המרכז החופשי בליכוד הגיעו לתמיר ול"שוסטק. אך מי יקבל את המקום השלישי, המייחול?

על המקום התחרו שני תלמידיו של תמיר, שניהם מיני-תמירים שאימצו ל"עצמם את כל שיטתיו, אך בלי הסיגנון האלגנטי וכושר-הדיבור של תמיר עצמו. עקיבא נוף, העסקן-המזמר, התחרה עם אהוד אולמרט הממושקף. אולמרט, שעבד בפרך למען תמיר ושהתרפס למענו לפני כל עיתונאי מדרגה בעיית, היה בטוח שהמקום הוא שלו. אך תמיר העדיף את נוף על פניו. לאולמרט ניתן המקום הר"ביעי, שניראה בלתי-ריאלי.

ביום הבחירות נכנס גם אולמרט לכנסת. כי נצחון הליכוד היה גדול מן המצופה. אך הוא לא שכח לתמיר את הבגידה. מאז פעל אולמרט לפיצוץ המרכז-החופשי. כעי' בור שנתיים השיג את המטרה. המרכז החופשי התפלג 2:2. כששוסטק ואולמרט מצטרפים לגוף סילנטי חדש ("לעם") שתפס

כל זה השתנה בן-לילה - בי' ביוני 1967. צה"ל כבש את הגדה, הרצועה, סיני והגולן. מבלי לחשוב פעמיים, זינק תמיר על המציאה.

הוא הבין שזוהי לו הזדמנות בלתי-חוזרת. מנחם בגין נכנס ל"ממשלת הליכוד הלאומי" ועלי-כך היה כבול וכפוף להח' לטותיה. תמיר נשאר באופוזיציה, והוא החל מצלל מעמד זה ככל יכולתו.

המרכז-החופשי המתון והיוני הפך, ל"פתע, הדובר הראשי של האגף הקיצוני ביותר של חסידי ארץ-ישראל השלמה. תמיר עצמו המציא את הסיסמה "שטח משוחרר לא יוחזר!" הוא תקף את מנחם בגין מדי יום ביומו כמנהיג רכרוכי, מתון, פשיץ. הוא דרש את סיפוח כל השטחים הכבושים לאלתר.

במשך שנים אלה עמדו רוב יוכוהי הכ' נסת בסימן הוויכוח בין שני הקצוות. שהיו מייצגים על-ידי שתי סיעות קטנות: "שמר" אל תמיר כנציג הקו הסיפוחי-הקיצוני, ואורי אבנרי כנציג הקו היוני-העיקבי.

תמיר היה בטוח שעלה על הסוס הנכון, וכי בבחירות של 1969 יחזור לכנסת בראש סיעה גדולה ומרשימה. כלי-התיקשות נרתמו לתעמולתו, והוא הציג את עצמו כמנהיג של מחנה גדול ומנצח, ואז בא הלילה המר של מוצאי יום-הבחירות.

תמיר יש באולפן הטלוויזיה, כאשר הור' דיע הסטאטיסטיקן תונן סמית, שהמרכז החופשי לא יעבור את אחוזה-הסימה. פניו נפלן. חיוור ומייאוש הסביר מדוע קרה אסון זה. אך במהלך הלילה השתנתה ה' תוצאה. תמיר עבר בקושי את אחוז החסימה. כשהוא מקבל כאלף קולות פחות מרשימת העולם הזה - כוח חדש, אולם גם הוא זכה במנדאט שני, תודות למצערם של כ-200 אנשי רק"ח ערב הבחירות. בזכות כמה עשרות קולות גבר העודף של תמיר על העודף של רק"ח. לאחר-מכן נפוצה בכנסת ההלצה שהש"ב בחר בח"כ אליעזר שוסטק, שותפו של תמיר.

אין ספק שבאותו לילה מהמם גמלה ב"ליבו של תמיר ההחלטה: לעולם לא להת' ייצב עוד לבדו בבחירות. נשארה הטרוא' מה: בפעם היחידה שבה התייצב לבדו לבחירות. עבר בקושי את אחוזה-הסימה, ועמד על עבר-פייפחת של תבוסה מר' חצת.

6. זאג: אל הליכוד

אכך, בהתקרב הבחירות לכנסת השמינית גברה אי-המנוחה בלבו של תמיר. אל מי להצטרף? כדרכו, התעורר לפעילות קדחתנית כמה

תיר מאחרי מסך את חבריו הלאומניים של ידן, מסוגם של מאיר זורע, דן טולי-קובסקי ואיסר הראל. הם גם חששו כי הצטרפות של עסקן ישן ומשופשף כמו תמיר תפגע בדימוי של ה"שינוי" של התנועה, ובעיקר חששו כי "עם תמיר יהיו צרות", במקדם או במאחר.

משום כך המציאו תחבולה מחוכמת, כדי להשאירו בחוץ. הם קבעו כי ח"כ ה' מצטרף לתנועה חייב להתפטר תחילה מן הכנסת. הם היו בטוחים שתמיר לא יסכים לעולם לתנאי אבסורדי ומשפיל כזה, מה גם שהדבר היה כרוך בהפסד כספי ניכר.

אולם תמיר היה נתון בלחץ. היה עליו לבחור בין מוות פוליטי בטוח בבחירות לבין קפיצה לתוך בריכה, שכמות המים בה אינה ידועה. הוא החליט לקפוץ.

עוד ז'גים וזאגים

כך מצא שמואל תמיר את עצמו, השבוע, באמצע המיפנה השמיני ב"חיייו הפוליטיים - אך היה ברור שלא יהיה זה המיפנה האחרון. עוד נכוננו לו ז'גים וזאגים.

החיים בגוף החדש לא יהיו קלים. לא רק עמוס בן-גוריון ואיסר הראל, אויבי הקיצוניים ביותר, נמצאים עימו עתה במיטה אחת. יש בתנועה הרבה אנשים אחרים שיש להם סיבה טובה לחשוד בו. יתר על כן, לתנועה יש דיקטטור בלתי-מעורער, ייגאל ידן, ונושא-כלים צעיר, אמנון רובינשטיין. אין ספק שתמיר בז להם לא פחות מאשר למנחם בגין, ומאמין שהם נופלים ממנו בכישרונותיהם. הת' נועה משופעת בפרימאדונות, שהצטרפו אליה כדי להגיע לשילטון. לא קל יהיה לשמואל תמיר להסתדר בחברה זו מבלי לגרום לזעזועים, כפי שגרם עד כה בכל גוף שאליו הוא הצטרף.

השאלה היא רק: האם יוכל להתאפק עד למחרת הבחירות - או שתהיינה הת' פוצצויות עוד לפני-כן?

שאלה אחרת היא אם כל העסק היה כדאי לתנועה הדמוקרטית לשינוי. גם ייגאל ידן ואמנון רובינשטיין לא ניראו מאושרים, כאשר עמדו מול המצלמות אחרי החתימה. הם היו גאלצים לשאול את עצמם: האם הצטרפותו של אדם כזה, בעל עבר כזה, תתרום משהו לדימויה של תנועה המבקשת להציג את עצמה כגוף בעל עקרונות, המואס בעסקנים צי' גיים רודפי-קאריירה, והמסמל את השינוי בחיי המדינה?